

Advies

Rol nummer: RP. 099

DE BEDRIJFSCOMMISSIEKAMER VOOR RIJK EN POLITIE,
ADVISERENDE NAAR AANLEIDING VAN EEN VERZOEK OM
BEMIDDELING EN ADVIES INZAKE EEN GESCHIL TUSSEN:

De ondernemingsraad van de Voedsel en Waren Autoriteit/Keuringsdienst van
Waren Regio Noord-West, hierna te noemen : de ondernemingsraad, enerzijds

en

de algemeen directeur van de Voedsel en Waren/Autoriteit Keuringsdienst van
Waren Regio Noord-West (de onderneming), hierna te noemen: de bestuurder,
anderzijds.

Verloop van de procedure

Middels de memo's d.d. 13 november en d.d.18 november 2002 wordt van de
zijde van werkgeefster aan de medewerkers van de WVA/Keuringsdienst van
Waren regio Noord-West medegedeeld dat de belkosten mobiele telefonie moeten
worden teruggedrongen. Besloten wordt dat met ingang van 1 januari 2003 geldt
dat alle gesprekskosten tot en met € 20 per maand worden vergoed. De kosten die
boven dit bedrag uitstijgen zijn voor rekening van de gebruiker van de mobiele
telefoon, tenzij deze aannemelijk kan maken dat zijn of haar belgedrag
onvermijdelijk was.

Kosten van internationaal bellen en de kosten van sms worden uitgezonderd,
aangezien hierover een aparte afspraak is gemaakt (wordt in rekening gebracht bij
iedere gebruiker).

In de overlegvergadering van 17 februari 2003 wordt het beperken van het gebruik
van de mobiele telefoon aan de orde gesteld.

De ondernemingsraad neemt kennis van het besluit en schrijft de bestuurder bij
brief d.d. 18 februari 2003 dat het besluit instemmingsplichtig is, de
ondernemingsraad verzoekt de bestuurder om opschorting van de uitvoering totdat
het onderwerp in het reguliere overleg tussen partijen is ingebracht en
afgehandeld.

Bij brief d.d. 19 februari 2003 bericht de bestuurder aan de ondernemingsraad dat
hij bereid is om over de maatregel van gedachten te wisselen tijdens het overleg
van 10 maart 2003, doch dat van opschorting geen sprake kan zijn omdat naar de
mening van de bestuurder geen sprake is van een instemmingsplichtige maatregel.
Ten tijde van de overlegvergadering van 10 maart 2003 komen partijen niet tot
overeenstemming, beide besluiten om deskundig advies in te winnen met
betrekking tot de interpretatie van artikel 27, eerste lid, onder 1, WOR.

Hangende dit onderzoek zal nog geen uitvoering worden gegeven aan het betwiste besluit.

Bij brief d.d. 22 april 2003 zet de ondernemingsraad opnieuw uiteen dat naar zijn mening sprake is van een besluit tot vaststellen dan wel wijzigen van een regeling als bedoeld in artikel 27, eerste lid onder c, k, dan wel l, WOR.

In de overlegvergadering van 28 april 2003 deelt de bestuurder mede dat hij het onderwerp dat partijen verdeeld houdt ter beoordeling heeft voorgelegd aan het (landelijke) bestuurlijke overleg.

Door middel van zijn brief van 25 juli 2003 deelt de bestuurder gemotiveerd aan de ondernemingsraad mede dat geen sprake is van een besluit als bedoeld in artikel 27, eerste lid, onder c, k, dan wel l. WOR. Onder andere wordt opgemerkt dat in het overleg tussen de groepsondernemingsraad en de dienstleiding is gesproken over de wens om een regeling af te spreken over mobiele telefoonkosten. Van de zijde van de dienstleiding is jegens de groepsondernemingsraad aangegeven dat reeds sprake is van een landelijk KvW-beleid en dat als hiervan wordt afgeweken, dit in eerste instantie een zaak is tussen leidinggevende en de betreffende medewerker.

Middels het memo van 4 augustus 2003 besluit de bestuurder met terugwerkende kracht tot 1 maart 2003 de mobiele gesprekskosten op de in het memo beschreven wijze in rekening te brengen.

De ondernemingsraad geeft hierop te kennen dat hij niet akkoord gaat met het besluit als vervat in het memo van 4 augustus 2003 en dat hij zich genooddaakt voelt om verdere stappen te ondernemen.

Bij brief d.d. 27 augustus 2003 roept de ondernemingsraad de nietigheid van het besluit in.

Een nadien gedaan voorstel, inhoudende een poging te ondernemen om te komen tot een compromis, is niet aanvaard. Voorts hebben de ingewonnen juridische adviezen partijen eveneens niet tot elkander gebracht.

Bij brief d.d. 30 september 2003 deelt de ondernemingsraad aan de bestuurder mede dat hij het geschil aan de Bedrijfscommissie zal voorleggen.

Behandeling van het geschil

Bij brief van 23 oktober 2003, aangevuld bij brief d.d. 24 november 2003, heeft de ondernemingsraad het geschil ter bemiddeling c.q. advisering als bedoeld in artikel 36, derde lid, van de WOR voorgelegd aan de Bedrijfscommissie voor de Overheid.

Dit geschil is door de Bedrijfscommissie ter behandeling doorverwezen naar de Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie (hierna: de Kamer).

De bestuurder heeft bij schrijven d.d. 17 december 2003 zijn visie gegeven betreffende het geschil.

De Kamer heeft partijen in de gelegenheid gesteld om op 29 januari 2004 tijdens een zitting van de Kleine Commissie – welke de Kamer uit haar midden heeft samengesteld voor de uitvoering van het mondelinge gedeelte van de bemiddelingsprocedure – hun standpunten toe te lichten.

Namens de ondernemingsraad zijn verschenen, mevrouw W. Sangers-Plugge (voorzitter) en de heer A.J. Oostenbrink (lid).

De bestuurder, de heer G.B. Sieswerda, is ter zitting in persoon verschenen, tezamen met de heer E. Kats (beleidsmedewerker arbeidsvoorwaarden/rechtspositie).

Desgevraagd hebben partijen aangegeven te kunnen instemmen met een verlenging van de 2-maanden-termijn waarbinnen de Kamer het advies behoort uit te brengen.

Voorts hebben partijen laten weten het advies betreffende de toepassing van de WOR als bindend te beschouwen.

Ontvang van het geschil

Ter beoordeling wordt voorgelegd de beantwoording van de vraag of het besluit van de bestuurder tot vaststelling van een maximum belbedrag voor de mobiele telefoon moet worden aangemerkt als een instemmingsplichtig besluit op grond van artikel 27, eerste lid, onder l, WOR, dan wel op grond van enig ander sublid ex artikel 27, WOR.

Standpunt van de ondernemingsraad

De ondernemingsraad is van mening dat het besluit instemmingsplichtig is, omdat sprake is van een wijziging van de bestaande regeling 'gebruik mobiele telefoons', te weten het opnemen van een maximum belbedrag.

Ingevolge artikel 27, eerste lid, onder l, WOR dient deze wijziging ter instemming worden voorgelegd aan de ondernemingsraad.

De ondernemingsraad is van oordeel dat het alhier een personeelsvolgsysteem betreft, omdat de uitdraai van de telefoonmaatschappij kan worden gebruikt om het belgedrag van medewerker die gebruik maakt van een mobiele telefoon, ter beschikking gesteld door werkgeefster, te controleren en eventueel te corrigeren en het te veel gebelde in rekening te brengen.

Het meetbare gegeven van het maximum wordt bewaakt. Het bewaken en volgen wordt mogelijk gemaakt per medewerker per maand. Het maandelijks overzicht bevat de nummers die door de betreffende medewerker zijn gebeld.

Aldus is sprake van een systeem gericht op het belgedrag van de medewerker dat privacy gevoelige informatie bevat.

Standpunt van de bestuurder

Naar de mening van de bestuurder is zijn besluit d.d. 4 augustus 2003 niet instemmingsplichtig, omdat geen sprake is van een besluit tot vaststelling, wijziging of intrekking van een besluit als bedoeld in artikel 27, eerste lid, onder c, k dan wel l, WOR.

De bestuurder wijst op het bestaande KvW-beleid inhoudende dat:

- de mobiele telefoon behoort tot de persoonlijke uitrusting van de buitendienst medewerkers met als doel verhoging van de bereikbaarheid en de veiligheid;

- verder een aantal andere medewerkers eveneens is uitgerust met een mobiele telefoon (automatiseringsmedewerkers, gebouwbeheerders en medewerkers die op de landelijke calamiteitenlijst staan);
- de mobiele telefoon is bedoeld voor zakelijk gebruik.

Door de dienstleiding is aangegeven dat afwijkend belgedrag een zaak is van leidinggevende en de betreffende medewerker. In dit verband wordt verwezen naar de brief d.d. 14 juli 2003 van de plaatsvervangend Algemeen Directeur Keuringdienst van Waren aan de groepsondernemingsraad, waaruit blijkt dat de dienstleiding zich op het standpunt stelt dat de algemene regels uit het ARAR, over het door de dienst ter beschikking stellen van middelen aan de medewerkers, van toepassing zijn op het gebruik van de mobiele telefoons. Deze regels dienen binnen de grenzen van de redelijkheid en billijkheid te worden toegepast. Daar waar excessen aan de orde zijn, blijft dat een zaak van de leidinggevende om de individuele medewerker aan te spreken.

Afwijkend belgedrag, dat door de bestuurder is gedefinieerd als gebruik van de mobiele telefoon, waarbij de maandelijkse kosten hoger zijn dan € 20, zal worden gesignaleerd en gecommuniceerd met de betreffende medewerker. Als duidelijk is dat de gemaakte kosten onvermijdelijk zijn, zal aan de overschrijding geen gevolgen worden verbonden.

De bestuurder heeft besloten tot het vaststellen van een maximum belbedrag omdat hij de kosten wil reduceren.

Ter zitting verkregen inlichtingen

Van de zijde van de bestuurder wordt ter zitting aangegeven dat de maatregel is genomen uit financiële overwegingen; de bestuurder wil de kosten beheersen. Bij de aanstelling ontvangt de ambtenaar in de buitendienst een mobiele telefoon; dit communicatiemiddel behoort tot zijn persoonlijke uitrusting. De ambtenaar wordt medegedeeld dat de mobiele telefoon uitsluitend voor zakelijk gebruik is bestemd (privé-bellen is verboden).

Aan de hand van de uitdraai van het overzicht van de telefoonkosten worden de bedragen gecontroleerd die door iedere medewerker zijn besteed aan gesprekken via de mobiele telefoon. Indien uit dit overzicht blijkt dat de kosten het bedrag van ca.

€ 20,00 per maand overschrijden, wordt de betreffende medewerker om een verklaring gevraagd. Aldus legt de individuele medewerker verantwoording af aan zijn teamleider met betrekking tot zijn belgedrag. Indien de verklaring betreffende de overschrijding van het maximum belgedrag naar het oordeel van de werkgever niet bevredigend is, zijn de meerdere kosten voor rekening van de medewerker. Met nadruk merkt de bestuurder op dat de overzichten die ter beschikking worden gesteld aan de teamleiders uitsluitend van financiële aard zijn. Privacygevoelige informatie ontbreekt, er worden uitsluitend bedragen gecontroleerd.

Met een bedrag van € 20,00 per maand kan via de mobiele telefoon drie uur worden gebeld. Onderzoek heeft uitgewezen dat ongeveer 80 % van de medewerkers, die beschikken over een mobiele telefoon, met dit bedrag kan volstaan.

De bestuurder wijst er op dat zijn besluit tot vaststelling van het maximum belbedrag niet instemmingsplichtig is, aangezien het geen besluit betreft als bedoeld in artikel 27, eerste lid, onder 1, WOR. Naar de mening van de bestuurder

is het besluit aan te merken als een administratieve maatregel die strekt tot kostenbeheersing.

De bestuurder heeft bereidheid getoond om over de maatregel te overleggen met de ondernemingsraad, in feite heeft hij ook overleg gepleegd. Artikel 27 WOR is evenwel niet aan de orde, aldus de bestuurder. Hij verzoekt de Bedrijfscommissie over dit principiële punt uitsluitel te geven (bindend advies).

Van de zijde van de ondernemingsraad wordt ter zitting opgemerkt dat hij geen bezwaar heeft tegen het doel van de maatregel, te weten het zo zorgvuldig omgaan met de beschikbare financiële middelen. Het moet uiteraard mogelijk zijn om een individuele ambtenaar aan te spreken op zijn belgedrag indien zou blijken dat zijn belkosten excessief zijn. De ondernemingsraad wenst met de bestuurder te overleggen over het bereiken van het (gezamenlijke) doel: hoe brengen we de kosten omlaag?

De door de bestuurder getroffen maatregel bevat elementen die instemmingsplichtig zijn. Indien de medewerker geen bevredigende verklaring kan geven voor het feit dat hij het maximum belbedrag heeft overschreden, kan van de zijde van de werkgever worden nagegaan met wie en hoelang is gebeld. De controle op belgedrag kan de privacy schenden. De ondernemingsraad wil op grond van artikel 27, eerste lid, WOR overleggen met de bestuurder over de wijze waarop moet worden omgegaan met de privacygevoelige gegevens.

De ondernemingsraad wenst eveneens van de Bedrijfscommissie te vernemen of sprake is van een instemmingsbevoegdheid (bindend advies).

De Bedrijfscommissie wordt eveneens verzocht suggesties te doen ten aanzien van de resterende mogelijkheden om het geschil tot een oplossing te brengen.

De Kleine Commissie heeft ter zitting vastgesteld dat er geen ruimte is voor het bereiken van een minnelijke schikking.

Relevante bepalingen uit de WOR

Artikel 27, eerste lid

De ondernemer behoeft de instemming van de ondernemingsraad voor elk door hem voorgenomen besluit tot vaststelling, wijziging of intrekking van:

a tot en met k: (...);

1. een regeling inzake voorzieningen die gericht zijn op of geschikt zijn voor waarneming van of controle op aanwezigheid, gedrag of prestaties van de in de onderneming werkzame personen;

een en ander voorzover betrekking hebbende op alle of een groep van de in de onderneming werkzame personen.

Artikel 27, tweede lid

De ondernemer legt het te nemen besluit schriftelijk aan de ondernemingsraad voor. Hij verstrekt daarbij een overzicht van de beweegredenen voor het besluit, alsmede van de gevolgen die het besluit naar te verwachten valt voor de in de onderneming werkzame personen zal hebben. De ondernemingsraad beslist niet dan nadat over de betrokken aangelegenheid ten minste éénmaal overleg is gepleegd in een overlegvergadering. Na het overleg deelt de ondernemingsraad zo spoedig mogelijk schriftelijk en met redenen omkleed zijn beslissing aan de ondernemer mee. Na de beslissing van de ondernemingsraad deelt de ondernemer zo spoedig mogelijk schriftelijk aan de ondernemingsraad mee welk besluit hij heeft genomen en met ingang van welke datum hij dat besluit zal uitvoeren.

Artikel 27, derde lid

(...).

Artikel 27, vierde lid
(...)

Artikel 27, vijfde lid

Een besluit als bedoeld in het eerste lid, genomen zonder de instemming van de ondernemingsraad of de toestemming van de kantonrechter, is nietig, indien de ondernemingsraad tegenover de ondernemer schriftelijke een beroep op de nietigheid heeft gedaan. De ondernemingsraad kan slechts een beroep op de nietigheid doen binnen een maand nadat hetzij de ondernemer zijn besluit overeenkomstig de laatste volzin van het tweede lid heeft meegedeeld, hetzij – bij gebreke van deze mededeling – de ondernemingsraad is gebleken dat de ondernemer uitvoering of toepassing geeft aan zijn besluit.

Artikel 27, zesde lid

De ondernemingsraad kan de kantonrechter verzoeken de ondernemer te verplichten zich te onthouden van handelingen die strekken tot uitvoering of toepassing van een nietig besluit als bedoeld in het vijfde lid. De ondernemer kan de kantonrechter verzoeken te verklaren dat de ondernemingsraad ten onrechte een beroep heeft gedaan op nietigheid als bedoeld in het vijfde lid.

Overwegingen van de Kamer bij haar advies

Met betrekking tot het door partijen naar voren gebrachte en het ter zitting besprokene, overweegt de Kamer het volgende.

Door de ondernemingsraad is ter beoordeling voorgelegd de beantwoording van de vraag of het besluit tot vaststelling van het maximum belbedrag voor het gebruik van de mobiele telefoon door de medewerkers van de buitendienst van de Keuringsdienst van Waren Regio Noord-West instemmingsplichtig is op grond van artikel 27, eerste lid, onder 1, WOR.

Ingevolge artikel 27, eerste lid, onder 1, WOR valt een besluit tot vaststelling, wijziging of intrekking van een regeling inzake voorzieningen die gericht zijn op of geschikt zijn voor waarneming van of controle op aanwezigheid, gedrag of prestaties van de in de onderneming werkzame personen onder het instemmingsrecht van de ondernemingsraad.

Krachtens de toelichting strekt het instemmingsrecht zich uit over de reglementering alsook de invoering, wijziging of intrekking van de voorziening zelf.

Naar het oordeel van de Kamer is het in het geding zijnde besluit van de bestuurder, zoals dat in het memo van 4 augustus 2003 is gecommuniceerd met de medewerkers, niet aan te merken als een besluit dat op grond van artikel 27, eerste lid, onder 1, WOR ter instemming moet worden voorgelegd.

Volgens vaste jurisprudentie (zie HR 26-06-1987 NJ 1988/93, HR 20-12-2002 JAR 2003/18, OK 29-12-2003 ARO 2004/16) is een besluit instemmingsplichtig indien het tot doel strekt om de personele gevolgen op (een der) terreinen als genoemd in artikel 27, eerste lid, WOR te regelen.

Het besluit inzake het vaststellen van het maximum belbedrag strekt er toe om de kosten te beheersen en het heeft niet tot doel een regeling te treffen op het terrein dat wordt bestreken door artikel 27, eerste lid, onder 1, WOR.

In dit verband wijst de Kamer er op dat door de bestuurder nadrukkelijk is aangegeven dat de maandelijkse overzichten die aan de teamleiders worden verstrekt uitsluitend financieel van aard zijn en geen privacygevoelige gegevens bevatten.

Indien blijkt dat het belbedrag, dat door een individuele medewerker is gebruikt, uitstijgt boven € 20,00 per maand, dient betrokkene zich te verantwoorden; in het geval de verklaring van de medewerker niet bevredigend is, wordt het bedrag waarmee het maximum van € 20,00 wordt overstegen, in rekening gebracht bij betrokkene.

Volledigheidshalve merkt de Kamer ambtshalve op dat het besluit van de bestuurder eveneens niet is aan te merken als een besluit als bedoeld in artikel 27, eerste lid, onder c dan wel k, WOR, aangezien het evident geen betrekking heeft op een belonings- of functiewaarderingssysteem dan wel het treffen van een regeling inzake personeelsvolgsystemen.

De Kamer wijst er op dat ter zitting is komen vast te staan dat beide partijen het eens zijn over de navolgende uitgangspunten:

- de mobiele telefoon behoort tot de persoonlijke uitrusting van de medewerker in de buitendienst en is uitsluitend bestemd voor zakelijk gebruik;
- de kostenbeheersing van het gebruik van de mobiele telefoon is legitiem;
- het moet gaan om de vaststelling van de omvang van het geldbedrag besteed aan mobiel telefoneren en niet om de controle op het gebruik van de nummers.

Deze uitgangspunten in acht nemende, ziet de Kamer geen aanleiding om op lokaal niveau een nadere beheersmaatregel te treffen. Door de centrale bestuurder en de GOR van de Keuringsdienst van Waren is terecht opgemerkt dat de direct leidinggevende tot taak heeft om een medewerker die excessief belgedrag vertoont, te corrigeren. De teamleiders en/of managers zien uit hoofde van hun functie er op toe dat het belgedrag binnen de perken blijft.

Advies

De kamer spreekt bij wijze van bindend advies uit dat het besluit tot het vaststellen van een maximum belbedrag van € 20,00 per maand niet instemmingsplichtig is op grond van artikel 27, eerste lid, WOR.

De Kamer adviseert voorts dat op lokaal niveau geen nadere beheersmaatregel, zoals omschreven in het voorliggende besluit, wordt getroffen. Het behoort tot de taken van de direct leidinggevende om ingeval van excessief belgedrag de medewerker hierop aan te spreken en, indien nodig, passende maatregelen te treffen.

Den Haag, d.d. 19 februari 2004

De Bedrijfscommissiekamer voor Rijk en Politie,
namens deze,

A handwritten signature in black ink, consisting of a stylized, cursive script that appears to be 'B. de K.' followed by a long horizontal stroke.

M. Scholtz
Voorzitter

mw. J. Dekker
Secretaris